

**MINISTERUL
DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI
CONSTRUCȚIILOR**

AGENȚIA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ SUD

R A P O R T

privind implementarea Planului de activitate pentru anul 2011

în ianuarie - iunie 2011

Iulie 2011

ABREVIERI

ADR	– Agenția de Dezvoltare Regională
MDRC	– Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
DGDR	– Direcția Generală Dezvoltare Regională
RDS	– Regiunea de Dezvoltare Sud
DR	– Dezvoltare Regională
SNDR	– Strategia Națională de Dezvoltare Regională
SDR	– Strategia de Dezvoltare Regională
POR	– Planul Operațional al Regiunii
DUP	– Documentul Unic de Program
APP	– Apel de Propuneri de Proiecte
FNDR	– Fondul Național de Dezvoltare Regională
CRD	– Consiliul Regional pentru Dezvoltare
CNCDR	– Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
APL	– Administrația Publică Locală
ONG	– Organizație Non – Guvernamentală
DFID	– Departamentul Pentru Dezvoltare Internațională a Marii Britanii
GIZ	– Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei în Republica Moldova
IDAM	– Indicatorii de Deprivare a Ariilor Mici
SDSE	– Strategia de Dezvoltare Socio-Economică
RDS	– Regiunea de Dezvoltare Sud
DMS	– Deșeuri Menajere Solide
ÎMGCL	– Întreprinderea Municipală Gospodăria Comunal- Locativă
SRL	– Societate cu Răspundere Limitată
UTAG	– Unitatea Teritorial Administrativă Găgăuzia

CR	– Consiliul Raional
CMF	– Centrul Medicilor de Familie
ÎM	– Întreprindere Municipală
CALM	– Consiliul Administrației Locale din Moldova
AC	– Aprovizionarea cu Apă și Canalizare
EPTISA	– Companie Spaniolă Internațională de Consultanță

Sumar executiv

Prezentul raport este o trecere sumară în revistă a principalelor activități realizate de ADR Sud în perioada ianuarie-iunie 2011 conform planului de activitate aprobat, precum și a rezultatelor obținute în această perioadă.

Activitățile realizate în primul semestru al anului 2011 au urmărit un scop comun și bine definit, care prevede implicarea în programarea strategică a dezvoltării social-economice a regiunii în parteneriat cu actorii locali, gestionarea competent și eficient a programelor și proiectelor finanțate din fondurile alocate pentru dezvoltarea regională, atragerea de noi resurse cu impact benefic asupra calității vieții locuitorilor regiunii.

Pentru anul 2011 Agenția și-a stabilit un șir de obiective majore, prin realizarea cărora va fi asigurată implementarea politicii naționale de dezvoltare regională pe teritoriul Regiunii de Dezvoltare Sud, și anume:

1. Consolidarea procesului de planificare strategică și programare;
2. Identificarea, dezvoltarea și implementarea proiectelor de dezvoltare regională;
3. Organizarea și administrarea procedurilor de achiziții publice
4. Consolidarea capacităților actorilor naționali și regionali în implementarea cu succes a strategiilor regionale de dezvoltare;
5. Promovarea imaginii și realizarea principiilor de asigurare a transparenței în activitățile ADR Sud
6. Asigurarea managementului financiar eficient în activitatea ADR Sud și implementarea mecanismelor de finanțare a programelor și proiectelor de dezvoltare regională.

Mobilizându-și eforturile, ADR Sud cu suportul partenerilor de dezvoltare DFID, GIZ, EPTISA, în cooperare cu partenerii regionali de dezvoltare, au conclucrat în direcția realizării obiectivelor stabilite pentru perioada ianuarie-iunie 2011 și a obținut următoarele rezultate:

- Petrecerea concursurilor de angajare a specialiștilor Agenției conform statelor de personal nou aprobate pentru anul 2011
- Evaluarea performanțelor specialiștilor Agenției pentru anul 2010 și stabilirea obiectivelor de performanță pentru anul 2011
- Crearea condițiilor de muncă pentru specialiștii nou angajați prin extinderea suprafețelor destinate birourilor, asigurarea cu mobilier și echipament tehnic corespunzător.
- Elaborarea și aprobarea de către CRD Sud a planului de activitate și bugetului pentru anul 2011
- Implementarea a 7 proiecte incluse în DUP finanțate din FNDR

- Petrecerea a 6 licitații de achiziții publice pentru un proiect în derulare la suma totală de 14151,011 mii lei
- Elaborarea variantei inițiale a Strategiei regionale de gestionare a deșeurilor (activitate în colaborare cu consorțiul EPTISA în cadrul proiectului "Guvernarea deșeurilor-IEVP Est" finanțat de Uniunea Europeană)
- Lansarea exercițiului de actualizare a Strategiei Socio-Economice a raionului Cahul compartimentul Infrastructură, componenta Aprovizionare cu apă potabilă (activitate în colaborare cu partenerul de dezvoltare GIZ)
- Asigurarea transparenței activităților Agenției.

Obiectivul 1. Consolidarea procesului de planificare strategică și programare.

Planul ADR Sud pentru I-ul semestru al anului 2011 în vederea consolidării procesului de planificare strategică și programare prevede următoarele activități:

1. Actualizarea POR
2. Elaborarea studiilor și analizelor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud
3. Asigurarea secretariatului pentru activitatea Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud
4. Monitorizarea și evaluarea SDR și POR

1.1 Actualizarea POR

Pentru a asigura o planificare strategică eficientă este importantă revizuirea periodică a programelor și proiectelor incluse în plan. ADR Sud și-a propus în 2011 actualizarea POR aprobat în iunie 2010. În semestrul I al anului curent au fost bifate proiectele în curs de implementare prezente în POR (și urmează a fi excluse din plan odată cu realizarea lor). Completarea listei proiectelor de dezvoltare regională cu noi proiecte din regiune urmează după lansarea APP pentru 2011 -2013.

Au fost analizate activitățile prioritare incluse în POR pentru anul 2011 și a fost evaluată probabilitatea realizării acestora în termenii stabiliți și cu resursele disponibile. Activitățile au fost ierarhizate conform necesităților regiunii și posibilităților de realizare.

Planul actualizat va cuprinde și activități neprevăzute în planul inițial. Varianta schimbată a documentului va fi supusă analizei și discuțiilor în cadrul unei ședințe de lucru, planificată pentru semestrul următor cu participarea reprezentanților MDRC și ADR Sud.

În perioada de raportare a fost elaborat un plan de acțiuni privind ajustarea SDR Sud. Planul include activități majore, care urmează să se realizeze, termenii și responsabilii de realizare. Activitățile se derulează conform planului, începînd cu luna iunie curent și vizează momentan etapa de studiere a Strategiilor Naționale Sectoriale, a Strategiilor de Dezvoltare Socio-Economică a raioanelor din Regiunea Sud și a Indicilor de Deprivare a Ariilor Mici pe regiune.

S-a concluzionat faptul că, Strategiile de Dezvoltare Socio-Economică a raioanelor din Regiunea Sud, în marea lor majoritate, necesită a fi actualizate, dat fiind faptul că perioada pentru care au fost prevăzute a expirat. În acest sens, ADR Sud va depune eforturi pentru a găsi posibilități de susținere a APL în elaborarea noilor Strategii de Dezvoltare Socio-Economică.

Activitatea de analiză va fi succedată de organizarea ședințelor grupurilor de lucru create în vederea ajustării SDR Sud.

1.2 Elaborarea studiilor și analizelor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud

La acest capitol, în semestrul I s-a reușit:

- 1.2.1 Realizarea unui studiu privind situația depozitelor de gunoi în RDS (inventariere, elaborarea hărților)
- 1.2.2 Elaborarea Studiului de Referință privind situația managementului deșeurilor în RDS
- 1.2.3 Elaborarea Strategiei regionale de gestionare a deșeurilor pentru Regiunea Sud în cadrul proiectului „Guvernarea Deșeurilor - IEVP Est”, finanțat de Uniunea Europeană.
- 1.2.4 Preluarea și stocarea studiului diagnostic al Î.M. Apă-Canal Cahul în baza de date a ADR Sud
- 1.2.5 Stocarea IDAM pentru RDS în baza de date a ADR Sud
- 1.2.6 Inițierea procesului de actualizare a SDSE, componenta apă și canalizare a r-lui Cahul.

1.2.1 Proiectul „Guvernarea deșeurilor - IEVP Est”, implementat în parteneriat cu Agenția de Dezvoltare Regională Sud, finanțat de UE în cadrul Instrumentului European de Vecinătate și Parteneriat (IEVP), vine să îmbunătățească sistemul de gestionare a deșeurilor în Regiunea Sud, și această experiență va putea fi multiplicată și în alte zone ale țării. Acest sistem va îmbunătăți starea mediului în regiune, fortificând capacitățile legislative și instituționale întru administrarea eficientă a deșeurilor la nivel regional.

Pentru o mai bună înțelegere a situației existente în domeniul gestionării deșeurilor din Regiunea de Dezvoltare Sud, și în conformitate cu sarcinile proiectului, a fost realizată o inventariere cartografică a depozitelor de Deșeuri Menajere Solide (DMS), urmărindu-se atât precizarea localizării și limitelor depozitelor de DMS, dar și stabilirea suprafețelor reale ale acestora, inclusiv estimarea capacităților de depozitare și a cantităților de deșeuri acumulate.

Inventarul depozitelor de deșeuri a fost realizat prin efectuarea vizitelor în teren, completarea fișei depozitului, foto-documentare, cartografierea și măsurarea acestora prin puncte de referință de observare spațială. Au fost elaborate hărți privind amplasarea depozitelor de deșeuri menajere solide și registrul de depozite ce conține informații cu privire la impactul asupra sănătății umane și/sau a mediului.

1.2.2 Concomitent a fost efectuat un studiu de referință privind situația actuală din domeniul gestionării deșeurilor în Regiunea Sud, precum și prognozarea necesităților în dezvoltarea managementului deșeurilor pe viitor. În cadrul studiului au fost identificate cantitățile și compoziția

deșeurilor, descrise practicile existente de gestionare a deșeurilor, identificate neajunsurile și constrângerile sistemului actual, etc

În urma analizelor privind situația actuală în domeniul gestionării deșeurilor la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud, pot fi specificate următoarele concluzii:

- sistemul de gestionare a deșeurilor este organizat doar la nivel urban,
- cadrul instituțional de gestionare a deșeurilor nu funcționează la parametri optimi,
- cadrul legislativ prezintă câteva lacune, mai ales în ceea ce privește sistemul de finanțare a gestionării deșeurilor și normele de respectare a condițiilor de mediu și sănătate publică în special pentru depozitarea și tratarea deșeurilor,
- echipamentul pentru colectarea deșeurilor este insuficient și învechit moral și fizic, nu există condiții pentru colectarea selectivă a deșeurilor,
- aproape în fiecare localitate există un depozit de deșeuri, în marea lor majoritate, depozitele sunt neamenajate și fără autorizație de funcționare,
- în mediul rural, transportarea deșeurilor către depozite se face de obicei în mod individual,
- depozitarea deșeurilor se face în marea majoritate haotic, fără a se respecta normele tehnice de depozitare,
- datorită lipsei unei infrastructuri de tratare și eliminare a deșeurilor spitalicești, acestea ajung deseori la depozitele de deșeuri existente.

Studiul a arătat că o abordare integră a problemei deșeurilor în întreaga regiune ar putea fi atinsă printr-un efort comun și integrat al raioanelor dintr-o regiune, axându-se pe un cadru instituțional acceptat, coordonat la nivel inter-raional, fapt ce va face zona mult mai atractivă pentru potențialii investitori, având în vedere viziunile strategice clare în planificarea gestionării deșeurilor. Aspecte ce țin de dezvoltarea unui cadru instituțional interraional, care să poată planifica, gestiona și integra într-un singur sistem problemele deșeurilor concomitent cu dezvoltarea economică și socială a regiunii, au stat la baza abordării regionale în planificarea strategică a gestionării deșeurilor.

1.2.3 Una din activitățile majore în cadrul acestui proiect, prevăzute pentru a realiza obiectivele stabilite, este elaborarea unei Strategii de gestionare a deșeurilor, care să stabilească prioritățile și direcțiile de dezvoltare a sectorului de management a deșeurilor pentru o perioadă de 15 ani. Strategia regională pentru gestionarea deșeurilor va fi un document strategic cu obiective de mobilizare a forțelor la nivel local și regional, va implica atragerea investițiilor pentru activitățile stabilite și coordonate la nivel de regiune cu autoritățile publice locale în vederea asigurării unui management adecvat al deșeurilor.

O treaptă de bază la elaborarea Strategiei regionale pentru gestionarea deșeurilor a fost realizarea mai multor ședințe și ateliere de lucru cu implicarea reprezentanților autorităților publice locale de nivel I și II, reprezentanți ai ÎMGCL, inspecțiilor de mediu și ONG-uri în domeniu din toate 8 centre raionale ale Regiunii Sud. Printre cele mai importante pot fi menționate :

- Seminarul pentru prezentarea rezultatelor inventarierii depozitelor existente de deșeuri solide inclusiv și a celor ilegale/neconforme din 8 raioane ale Regiunii de Dezvoltare Sud, împreună cu prezentarea analizei cadru a sistemului existent de gestionare a deșeurilor.

Pe lângă alte activități, în cadrul seminarului a fost lansat și procesul de elaborare a Strategiei regionale pentru gestionarea deșeurilor. Au fost create 4 grupuri de lucru pe următoarele tematici:

- Cadrul instituțional
- Cadrul tehnic și prestarea serviciilor
- Cadrul financiar
- Cadrul Comunicare și Conștientizare

Fiecare grup de lucru a avut în calitate de facilitator un expert internațional în domeniu. Grupurile de lucru au studiat și analizat problemele și soluțiile, punctele slabe și tari în domeniul gestionării deșeurilor, existente la moment în localitățile Regiunii de Sud pentru fiecare din cele 4 compartimente. De asemenea, ele au identificat cele mai viabile soluții pentru gestionarea eficientă a deșeurilor pe viitor. Informațiile obținute în rezultatul activității grupurilor de lucru au fost folosite la elaborarea cadrului strategic.

- atelier de lucru cu privire la Proiectul Strategiei privind gestionarea deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud a Republicii Moldova.

Obiectivul atelierului de lucru a fost:

- să prezinte cadru strategic cu privire la gestionarea deșeurilor în Regiunea de Dezvoltare Sud a Republicii Moldova
- să discute opțiuni strategice pe termen scurt, mediu și pe termen lung privind îmbunătățirea managementului deșeurilor în Regiunea de Sud a Republicii Moldova;
- să inițieze discuții pentru dezvoltarea diferitor opțiuni de aranjamente instituționale de funcționare a sistemului, precum și scenarii pentru regionalizarea sistemului de gestionare a deșeurilor în cadrul regiunii țintă.

Printre participanți, la instruire, au fost prezenți reprezentanți ai autorităților publice locale și raionale, directori ai Serviciilor de salubritate municipale, reprezentanți ai Inspecțiilor Ecologice, ONG-urilor și mass-mediei din Regiunea de Sud.

Participanții au lucrat în 3 grupuri de lucru. Fiecare grup a avut ca scop definirea viziunii lor (preferințelor) privind opțiunile strategice pentru evoluțiile viitoare în domeniul gestionării deșeurilor în fiecare raion și în întreaga regiune, cât și identificarea celei mai potrivite soluții pentru depozitarea deșeurilor în regiune pe termen scurt, mediu și lung.

- atelier de formare pentru autoritățile publice locale privind cadrul instituțional de gestionare a deșeurilor la nivel regional.

Obiectivele atelierului de lucru au fost:

- să prezinte o vedere de ansamblu a actualului cadru legal și instituțional privind gestionarea deșeurilor în Republica Moldova, punând accent pe aspectele care necesită a fi îmbunătățite;
- să prezinte aspecte cheie care trebuie luate în considerare la crearea sistemului regional operațional de gestionare a deșeurilor;
- să ofere o imagine amplă și să inițieze discuții deschise cu privire la eventualul cadru instituțional: opțiuni și soluții pentru sistemul regional de gestionare a deșeurilor.

La instruire au participat reprezentanți ai autorităților publice locale și raionale, directorii de servicii de salubritate municipale, reprezentanți ai inspecțiilor ecologice, ONG-urile și mass-media din Regiunea de Sud.

În urma ședințelor și atelierelor de lucru efectuate în cadrul proiectului s-a stabilit că gestionarea deșeurilor va fi mai eficientă dacă va fi planificată la nivelul a 3-4 raioane și va fi îndeplinită de către Asociații cu funcții și responsabilități față de managementul deșeurilor delegate de raioane. Asociațiile vor fi financiar durabile doar pentru o acoperire teritorială de 200-300 mii persoane, lucru confirmat și de experiența examinată a țărilor dezvoltate.

În Regiunea de Sud s-a propus planificarea gestionării deșeurilor la nivelul a 3 zone: 1 zonă - r. Căușeni și r. Ștefan Vodă, 2-a zonă - r. Cimișlia, r. Leova, r. Basarabeasca și zona 3 r. Cantemir, r. Cahul și r. Taraclia. Pentru fiecare zonă în documentul strategic vor fi stabilite locațiile, unde se vor construi depozite intercomunale. De asemenea Strategia va prevedea crearea unei Asociații de gestionare a Deșeurilor pentru întreaga Regiune de Sud.

Strategia Regională pentru Gestionarea Deșeurilor în prima variantă a fost analizată în martie 2011, în cadrul ședinței Grupului Consultativ Național al proiectului. Experții internaționali din cadrul proiectului au fost implicați în optimizarea documentului. Urmează ca pe 14 iulie 2011 să fie prezentată varianta finală a strategiei de gestionare a deșeurilor în cadrul unui seminar organizat în Regiunea Sud cu participarea părților interesate.

1.2.4 În martie – aprilie curent, cu suportul partenerului de dezvoltare GIZ, a fost efectuat diagnosticul economic al Î.M. Apă-Canal Cahul. Prezentarea studiului diagnostic a avut loc în cadrul atelierului de lucru „Capacitatea I.M. Apă-Canal Cahul de a oferi servicii corespunzătoare eficiente și eficace” organizat la data de 12 aprilie 2011, în or. Cahul.

ADR Sud va consulta studiul atunci când se va analiza situația managementului acvatic în regiune și în cazul actualizării Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Cahul, componenta „Aprovizionare cu apă și canalizare”

1.2.5 În vederea completării bazei de date a ADR Sud, au fost stocați Indicatorii de Deprivare a Ariilor Mici pentru Regiunea Sud. Aceștia vor folosi la planificarea strategică pentru următorii ani, ajustarea, actualizarea și monitorizarea SDR Sud.

1.2.6 Aprovizionarea cu apă și canalizare (AC) constituie una dintre cele mai mari provocări în dezvoltarea țării și se numără printre prioritățile de bază ale Regiunii de Sud. Majoritatea populației rurale este încă lipsită de apă potabilă și posibilitatea de tratare a apelor reziduale depinzând, în mare măsură, de surse nesigure de apă.

Proiectul GIZ “Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”(MSPL) vine să sprijine procesul de identificare a modalităților de eficientizare a serviciilor de aprovizionare cu apă din țară. În acest scop a fost inițiat procesul de actualizare a Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Cahul, componenta ”Aprovizionare cu apă și canalizare”. Activitatea va fi realizată de către Consiliul Raional Cahul cu suportul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) și Agenției de Dezvoltare Regională Sud.

GIZ și ADR vor avea ca sarcină să sprijine administrația raionului Cahul în îmbunătățirea Strategiei de Dezvoltare Socio - Economică (SDSE) existentă și să aplice metodologia privind identificarea priorităților de investiții în aprovizionarea cu apă și canalizare, elaborată în cadrul proiectului Guvernului Republicii Moldova ”Susținerea elaborării unui plan de investiții/acțiuni întru facilitarea implementării noii strategii de aprovizionare cu apă și canalizare”.

Procesul de actualizare a strategiei va dura din iulie pînă în octombrie 2011. În această perioadă se va face o analiză exhaustivă a situației privind aprovizionarea cu apă și canalizare din r-l. Cahul cu implicarea experților naționali și internaționali, prin vizite în teritoriu, chestionare, interviuri, etc. Punerea în practică a metodologiei de identificare a modalităților de eficientizare a serviciilor de aprovizionare cu apă va antrena o echipă de doctoranzi de la Universitatea Humboldt din Germania (echipa SLE) și o echipă de experți tehnici ai GIZ (echipa GOPA) cît și ceilalți semnatari ai Memorandumului de Înțelegere.

În vederea preluării bunelor practici, vor fi organizate în perioada septembrie-octombrie 2 vizite de studiu în România și Germania pentru echipa implicată în realizarea studiului. Împreună cu experții se vor evalua beneficiile și posibilitățile de regionalizare a serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare, identificîndu-se cele mai optime soluții. În urma studiului va fi elaborat un manual privind aplicarea metodologiei la nivel național, regional și local.

Această activitate va fi realizată în baza unui acord de parteneriat între administrația raionului Cahul, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Mediului, Agenția de Dezvoltare Regională Sud, echipa de doctoranzi de la Universitatea Humboldt din Germania (echipa SLE) și echipa de experți tehnici ai GIZ (echipa GOPA).

În semestrul I, în cadrul mai multor ședințe organizate de GIZ și MDRC, cu participarea Ministerului Mediului și ADR Sud au fost puse bazele conceptului și planificate activitățile privind actualizarea Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Cahul, componenta ”Aprovizionare cu apă și canalizare”.

1.3 Asigurarea secretariatului pentru activitatea Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud

Pe parcursul perioadei de raportare ADR Sud a asigurat convocarea și activarea Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud, structură regională deliberativă, fără personalitate juridică, constituită în vederea elaborării, coordonării și monitorizării politicii de dezvoltare regională la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud, oferindu-i tot suportul necesar (logistic, informațional, metodologic și consultativ).

Astfel, la 21 ianuarie 2011 a fost organizată și desfășurată prima ședință a CRD Sud din acest an. La ședință au fost prezenți 24 din cei 32 de membri, fapt ce a permis desfășurarea ședinței și aprobarea a 2 decizii de importanță vitală pentru activitatea de viitor a ADR Sud.

Decizii aprobate în cadrul ședinței din 21 ianuarie 2011:

Nr. 1 "Cu privire la aprobarea Planului de activitate al Agenției de Dezvoltare Regională Sud pe anul 2011"

Nr.2 "Cu privire la aprobarea Bugetului pe anul 2011 al Agenției de Dezvoltare Regională Sud"

1.4 Monitorizarea și evaluarea SDR și POR

Întru asigurarea unei productivități înalte și realizarea cu succes a obiectivelor propuse, Agenția necesită o planificare eficientă a activităților sale. În această ordine de idei, în luna ianuarie, a fost finalizat procesul de elaborare a Planului anual de activitate al ADR Sud pentru anul 2011 și înaintat spre aprobare CRD Sud.

Procesul de implementare a planului aprobat este evaluat trimestrial în cadrul unei ședințe interne. În perioada de raportare au fost efectuate 2 ședințe trimestriale de evaluare a mersului și gradului de implementare a planului anual de activitate al ADR Sud.

În urma ședințelor, din Planul de activitate al ADR Sud pentru anul 2011 au fost excluse unele măsuri cu șanse minime de realizare, au fost stabilite perioade concrete de executare a activităților cu termen reeșalonat și nominalizați specialiștii responsabili de realizarea acestora.

Cu regularitate, MDRC este informat despre activitățile preconizate a fi realizate de ADR Sud prin intermediul planurilor lunare de activitate. Planurile prezintă acțiunile ce urmează a fi realizate pe parcursul lunii, termenii și responsabilii de realizare a acestora și indicatorii de evaluare a rezultatelor.

Despre realizarea activităților planificate, Ministerul este informat periodic prin rapoarte săptămânale, lunare, trimestriale și semestriale.

În perioada de referință au fost elaborate și prezentate MDRC: Planul de acțiuni al ADR Sud pentru anul 2011, 6 planuri lunare de activitate, raportul de activitate al Agenției pentru anul 2010, 6 rapoarte lunare și 26 rapoarte săptămânale.

Obiectivul 2. Identificarea, dezvoltarea și implementarea proiectelor de dezvoltare regională.

2.1 Identificarea proiectelor

În scopul pregătirii actorilor locali pentru un nou apel de propuneri de proiecte, precum și pentru a studia situația din regiune privind perspectivele de dezvoltare regională, în cadrul ADR Sud pe parcursul primului semestru 2011 a fost acordată atenție deosebită activităților de identificare a ideilor de proiecte regionale.

Activitățile date au fost materializate prin organizarea și desfășurarea a 3 ateliere de lucru privind identificarea și prioritizarea ideilor de proiecte regionale, care s-au desfășurat în or. Basarabeasca, Cimișlia și Taraclia.

În cadrul atelierelor au fost create condiții pentru implicarea actorilor dezvoltării regionale - APL nivel I și II, ONG, instituții publice ș.a. în identificarea ideilor de proiecte regionale. În același timp s-a urmărit sensibilizarea actorilor locali în vederea participării active și eficiente la următorul Apel de propuneri de proiecte și direcționarea eforturilor lor de la proiecte cu impact local spre proiecte cu impact semnificativ asupra dezvoltării regiunii, orientate spre atingerea obiectivelor din Strategia de Dezvoltare Regională Sud.

Pe parcursul acestor activități au fost identificate un șir de idei de proiecte. Ponderea cea mai mare o au ideile de proiectele cu orientare spre reabilitarea infrastructurii fizice, 45 la suta, 39 la suta sunt idei de proiecte din domeniul turismului și mediului și numai 16 la suta sunt orientate spre diversificarea sectorului economic. Este de menționat faptul că au fost înaintate și 2 idei de proiecte pe domeniul eficientizării energetice, prioritate a Regiunii de Sud care nu a fost inclusă în Strategia de Dezvoltare Regională, dar urmează să fie luată în considerație la etapa de actualizare a Strategiei. În concluzie menționăm că au fost prioritizate domeniile care trebuie propulsate pentru a crea echilibru în dezvoltarea Regiunii de Sud.

Pentru semestrul II al anului 2011 se preconizează desfășurarea a încă 5 ateliere de lucru cu scopul identificării propunerilor de proiecte în raioanele: Cahul, Căușeni, Cantemir, Leova și Ștefan Vodă.

2.2 Dezvoltarea proiectelor incluse în POR

În semestrul I al anului 2011 au avut loc un șir de activități îndreptate spre dezvoltarea proiectelor incluse în POR în vederea pregătirii acestora spre finanțare. Astfel în perioada ianuarie – martie 2011 au avut loc un șir de ședințe de lucru cu participarea aplicanților din RDS. Scopul ședințelor a fost evaluarea gradului de pregătire a proiectelor pentru finanțare. Au fost examinate 7 proiecte incluse în POR, dintre care 4 proiecte cu un grad de pregătire mai avansat au fost aprobate de către CNCDR spre finanțare în anii 2011-2012.

În contextul îmbunătățirii proiectelor incluse în POR și DUP Agenția de Dezvoltare Regională Sud a acordat o atenție sporită proiectului "Crearea incubatorului de afaceri regional Cimișlia". Astfel la data de 31 ianuarie 2011 în cadrul Agenției de Dezvoltare Regională Sud a fost organizat un atelier de lucru pentru a actualiza proiectul "Crearea incubatorului de afaceri regional Cimișlia". Echipa ADR Sud a beneficiat de consultanță calificată din partea Dnei Lucia Ușurelu, expert în domeniu, care a venit cu recomandări de ajustare și îmbunătățire a proiectului. Astfel a fost elaborat un plan de activități ulterioare pentru a facilita procesul de actualizare a proiectului.

În cadrul următoarei ședințe care a avut loc la 7 februarie 2011 au fost discutate etapele de activitate, rolul partenerilor locali, modul de conlucrare cu agenții economici și strategiile ce urmează a fi implementate pentru propulsarea proiectului. De asemenea au fost analizate potențialele imobile și clădiri ce ar putea servi ca sediu pentru "Incubatorul de afaceri Regional Cimișlia" fiind stocate și bazele de date a agenților economici din raionul Cimișlia ca beneficiari ai incubatorului.

La data de 11 februarie 2011 Agenția de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud) în cooperare cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) și Consiliul Raional Cimișlia au organizat un seminar de inițiere a proiectului "Incubatorul de afaceri regional Cimișlia". Seminarul a avut drept scop promovarea ideii lansării unui proiect de creare a Incubatorului de afaceri Regional în or. Cimișlia și identificarea potențialilor idei de afaceri care vor fi găzduite de incubatorul de afaceri. La seminar au participat reprezentanți ai ADR Sud, MDRC, Consiliului Raional Cimișlia, antreprenori și experți în domeniu.

În urma desfășurării seminarului au fost colectate 11 idei de afaceri. Urmează ca în semestrul II al anului 2011 să fie continuată activitatea de identificare a ideilor de afaceri.

O altă activitate din cadrul acestui compartiment a fost elaborarea proiectelor transfrontaliere. În perioada de referință, ADR Sud a inițiat procedura de elaborare a proiectelor transfrontaliere, a lucrat asupra identificării partenerilor.

Pentru a consolida capacitățile în domeniul dat colaboratorii ADR Sud au participat la diferite activități de instruire. Pe perioada semestrului următor se preconizează finalizarea proiectelor și înaintarea lor la Programele de Cooperare Transfrontalieră.

2.3 Asistarea la nivelul RDS a lansării noului Apel de Propuneri de Proiecte (2011-2013)

Ținând cont de faptul că în semestrul I al anului 2011 nu a fost anunțat un nou Apel de Propuneri de Proiecte (2011-2013), ADR Sud la acest compartiment a efectuat doar unele activități din cele preconizate în planul de activitate. Astfel, au fost organizate 3 ateliere de identificare a propunerilor de proiecte și s-a oferit consultanță individuală potențialilor aplicanți.

Nemijlocit asistarea la nivelul RDS a lansării noului APP se va efectua în următorul semestru.

2.4 Implementarea și monitorizarea proiectelor de dezvoltare regională aprobate spre finanțare

Compartimentul “Implementarea și monitorizarea proiectelor de dezvoltare regională aprobate spre finanțare” este unul de bază în activitatea ADR Sud. Astfel, în perioada ianuarie - iunie 2011 în acest domeniu au fost realizate mai multe activități, acoperind practic toată aria compartimentului.

În acest context menționăm că au fost încheiate Acorduri de parteneriat în vederea implementării proiectelor „Apă curată pentru comunitățile bazinului r. Prut” și „Consolidarea cooperării regionale între raioanele Căușeni, Cimișlia, Ștefan Vodă, creșterea competitivității în promovarea modului sănătos de viață, pregătirea sportivilor de performanță și prestarea serviciilor în cadrul turismului sportiv prin edificarea Centrului de Tineret și Sport în orașul Căușeni”, s-a desfășurat concursul de angajare a managerilor pe proiecte care au fost instruiți, a fost încheiat Acordul de finanțare cu GIZ în vederea implementării proiectului “Aprovizionarea cu apă potabilă a locuitorilor s. Roșu, r-ul Cahul”, au fost elaborate planurile de monitorizare, s-au organizat vizite lunare de monitorizare a procesului de implementare a proiectelor și s-au prezentat către MDRC rapoarte cu privire la derularea implementării proiectelor.

Conform deciziei Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR) din 20 septembrie 2010 au fost aprobate spre finanțare 3 proiecte

1. „Apă curată pentru comunitățile bazinului r. Prut”;
2. „Eficientizarea managementului deșeurilor solide în RDS”;
3. „Reparația podului peste r. Cogîlnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum adiacentă autostrăzii internațională Chișinău-Tarutino - Odesa, din or. Basarabeasca”.

Conform deciziei Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR) din 26 aprilie 2011 au fost aprobate spre finanțare 4 proiecte:

1., *Construcția drumului de acces Dimitrova - Acui*

2., *Consolidarea cooperării regionale între raioanele Căușeni, Cimișlia, Ștefan Vodă, creșterea competitivității în promovarea modului sănătos de viață, pregătirea sportivilor de performanță și prestarea serviciilor în cadrul turismului sportiv prin edificarea Centrului de Tineret și Sport în orașul Căușeni*

3., *Reabilitarea Zonei de Odihnă și Agrement „Lacul Sărat”, or. Cahul.*

4., *Reparația capitală a sistemului de canalizare, stațiilor de pompare și a stației de purificare din or. Cimișlia. Construcția sistemelor de canalizare, stațiilor de pompare și reconstrucția sistemelor de aprovizionare cu apă a satului Ecaterinovca.*

Concomitent, ADR Sud implementează proiectul „Apă curată pentru locuitorii satului Roșu” finanțat din sursele Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ)

Proiectele de dezvoltare regională finanțate din mijloacele Fondului național de dezvoltare regională și implementate de ADR Sud

1. Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în Regiunea de Dezvoltare Sud

Solicitant: ADR Sud

Localizarea proiectului: 8 centre raionale ale RD Sud: Leova, Cantemir, Cahul, Căușeni, Ștefan Vodă, Cimișlia, Basarabeasca, Taraclia

Obiectiv general al proiectului: Îmbunătățirea calității mediului ambiant și a sănătății populației din centrele raionale ale Regiunii de Dezvoltare Sud prin eficientizarea managementului Deșeurilor Menajere Solide.

Grup țintă:

- a) Întreprinderile Municipale „Gospodăria Comunal Locativă” din centrele raionale a RDS
- b) Populația centrelor raionale, locuitorii din zonele de blocuri ale celor 8 centre raionale din RDS,
- c) Operatori economici din domeniul reciclării.

Durata implementării proiectului: 24 luni

Suma totală a proiectului: 19.038.924,00 lei

Suma solicitată de la FNDR: 18.938.924.00 lei

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului:

- Au fost petrecute 6 licitații de achiziții publice în vederea achiziționării lăzilor pentru colectarea plasticului, autospecialelor, buldozerelor, preselor pentru balotarea deșeurilor,

eurocontainerelor, eurocontainerelor de plastic, tehnicii de calcul și contractării firmei pentru a efectua lucrările de construcție a platformelor pentru amplasarea containerelor .

- În conformitate cu contractele încheiate în urma achizițiilor publice pe parcursul perioadei de raportare au fost livrate următoarele bunuri:

- 3 buldozere „Agromaș 90TG-2007A” destinate ÎMGCL din orașele Căușeni, Ștefan Vodă, Cantemir,
- 5 autospeciale „Ford Cargo 1826” destinate ÎMGCL din orașele Cimișlia, Cahul, Basarabeasca, Leova, Taraclia,
- au fost livrate 453 eurocontainere zincate cu capacitatea de 1,1 m³, și 82 containere zincate cu capacitatea de 660 l, care au fost distribuite în orașele din RDS,
- au început livrările lăzilor pentru colectarea plasticului (163 lăzi din 453),
- au fost livrate 8 prese de balotat plasticul.

- În orașele din RDS au început lucrările de construcție a platformelor pentru colectarea deșeurilor.
- În perioada de raportare a fost ajustat planul de implementare a proiectului în conformitate cu termenii reali de realizare a activităților prevăzute.
- Au fost elaborati indicii de monitorizare a proiectului.
- În vederea pregătirii pentru desfășurare a campaniei de conștientizare din cadrul proiectului, ADR Sud în parteneriat cu EPTISA a organizat la 23 iunie 2011 un seminar de instruire pentru ONG-urile din regiune, care s-au arătat interesate de a se implica în activitățile prevăzute în proiect.
- În cadrul implementării proiectului angajații ADR efectuează regulat vizite de monitorizare.

Rezultate obținute la momentul raportării:

- 8 contracte semnate în urma procedurilor de achiziții publice
- Livrări realizate conform contractelor
  - buldozere livrate
  - 5 autospeciale livrate
  - 453 containere cu capac. de 1,1 m³ livrate
  - 82 containere cu capac. de 660 l. livrate
  - 163 lăzi pentru colectarea plasticului livrate
  - 8 prese de balotat livrate

- 2 manageri de proiect angajați și instruiți pentru monitorizarea implementării proiectului.
- Indici de monitorizare elaborați
- Plan de implementare a proiectului actualizat

2. Apă curată pentru comunitățile bazinului râului Prut

Aplicant: Primăria comunei Manta, raionul Cahul

Partenerii proiectului: Primăria satului Crihana Veche; Primăria or. Cahul

Durata proiectului: 18 luni

Bugetul proiectului: 18. 718. 350 lei

Obiectivele proiectului:

Construirea infrastructurii adecvate și durabile de alimentare cu apă pentru localitățile Manta și Crihana Veche prin extinderea sistemului de alimentare cu apă centralizat al or. Cahul și creșterea gradului de acces al populației la aceste servicii.

Beneficiarii proiectului:

Proiectul are ca scop construirea sistemului de alimentare cu apă, care oferă acces la apă potabilă fiabilă și sigură. Se estimează că în urma proiectului vor beneficia un număr de circa 9600 locuitori: 4100 în satul Manta și Pașcani, 5500 în Crihana Veche, inclusiv circa 4500 femei și 1520 copii, trei școli, 2 grădinițe, 2 centre de sănătate și 2 clădiri administrative. Gospodării individuale care vor beneficia de rezultatele proiectului – 2550. Agenți economici care vor beneficia de rezultatele proiectului – 68

Activitățile efectuate în cadrul proiectului:

La data de 24 februarie 2011 a fost semnat contractul de antrepriza cu câștigătorul licitației - SRL „PLANTA”, în valoare de 14,747,374,000 lei, de asemenea, în aceeași zi, ADR Sud în colaborare cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și primăria comunei Manta a organizat lansarea proiectului de dezvoltare regională „Apă curată pentru comunitățile bazinului râului Prut”. În luna mai 2011 au fost începute lucrările de construcție a apeductului.

Către 9 iunie 2011 antreprenorul a prezentat primul proces verbal de recepție a lucrărilor efectuate. Au fost efectuate lucrări în sumă de 921239 lei (900 m. de rețea magistrală).

În acest context, menționăm că a fost actualizat planul de monitorizare și au fost elaborati indicii de monitorizare a proiectului.

Rezultatele obtinute la momentul raportării:

- 1 contract de antrepriza semnat în valoare de 14,747,374,000 lei .
- În cadrul evenimentului de lansare a

proiectului au participat peste 70 de cetățeni din localitățile Crihana Veche, Pașcani, Manta, care au fost informați despre obiectivele proiectului, activitățile planificate și rezultatele așteptate.

- 1 proces verbal de recepție a lucrărilor în valoare de 921239 lei prezentat către ADR
- Angajați: 1 manager de proiect și 1 supraveghetor tehnic.
- 1 Plan de implementare a proiectului actualizat.
- Indici de monitorizare elaborați.

3. Repararea podului peste râul Cogîlnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum local adiacentă autostrăzii internaționale Chișinău - Tarutino - Odesa, din orașul Basarabeasca.

Aplicant: Primăria orașului Basarabeasca, raionul Basarabeasca

Partener: Primăria s.Tvardița raionul Taraclia; Primăria s. Cioc-Maidan, Gagauzia; Primăria or. Cimișlia

Durata de implementare a proiectului: 5 luni

Bugetul proiectului aprobat : 2058,23 miil lei

Obiectivul general al proiectului: Crearea condițiilor pentru transportul de tranzit pentru aproape 100 000 de locuitori ai raioanelor Basarabeasca, Cimișlia, Hîncești, mun. Chisinau, satul Chok-Maidan (Găgăuzia), satul Tvardița raionul Taraclia care traversează frontiera cu Ucraina prin punctul internațional de trecere „Basarabeasca-Serpnevoe”.

Beneficiari: circa 100.000 de locuitori ai raionelor Basarabeasca, Cimișlia, Hîncești, din municipiul Chisinau, satul Ciok-Maidan (Găgăuzia), satul Tvardița raionul Taraclia

Agenți economici care vor beneficia de rezultatele proiectului – 68

Activitățile efectuate în cadrul proiectului constau în elaborarea documentele de licitație pentru proiect, elaborarea proiectului tehnic pentru porțiunea de drum, recepționarea scrisorii de garanție din partea primăriei Basarabeasca, anunțarea licitației publice privind achiziționarea lucrărilor de reparare a podului peste râul Cogîlnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum local adiacentă autostrăzii internaționale Chișinău - Tarutino - Odesa, din orașul Basarabeasca, elaborarea indicatorilor de monitorizare a proiectului și anunțarea concursului pentru angajarea managerului de proiect.

Rezultatele obținute la momentul raportării:

- 1 proiect tehnic elaborat și prezentat către ADR Sud
- Indici de monitorizare elaborați.
- Documentele de licitație publică sunt distribuite operatorilor economici solicitanți

4. „Constructia drumului de acces Dimitrova - Acui”

Aplicant: Primăria comunei Cîietu, raionul Cantemir

Partenerii proiectului: Primăria comunei Baimaclia, raionul Cantemir

Durata proiectului: 24 luni

Bugetul proiectului: 4 849 833,53 lei

Obiectivele proiectului: Asigurarea accesului locuitorilor comunelor Cîietu și Baimaclia spre centrul raional Cantemir prin construirea unui drum cu lungimea de 4 km între satele Dimitrova și Acui.

Beneficiarii proiectului:

De rezultatul acestui proiect vor beneficia direct toți locuitorii din comună și din satele vecine (3200 persoane), dintre care, 180 persoane cu diferit grad de invaliditate, 208 elevi de la gimnaziul din comuna Cîietu și părinții lor - 130 familii defavorizate, agenții economici din localitate și din apropiere. În mod indirect vor beneficia locuitorii satelor vecine din UTAG și alți călători.

Activitățile efectuate în cadrul proiectului:

- S-a elaborat proiectul tehnic.
- A fost plasat pe pagina web a ADR Sud anunțul privind angajarea responsabilului tehnic și a managerului de proiect.
- A fost ajustat planul de implementare a proiectului.
- Au fost elaborați indicii de monitorizare a proiectului.

Rezultatele obținute la momentul raportării:

- data stabilită pentru petrecerea concursului pentru selectarea managerilor de proiect
- Plan de implementare elaborat
- Indici de monitorizare elaborați

5. Proiectului „Consolidarea cooperării regionale între raioanele Căușeni, Cimișlia, Ștefan Vodă, creșterea competitivității în promovarea modului sănătos de viață, pregătirea sportivilor de performanță și prestarea serviciilor în cadrul turismului sportiv prin edificarea Centrului de Tineret și Sport în orașul Căușeni”

Aplicant: Consiliul Raional Căușeni

Partenerii proiectului: Consiliul Raional Cimișlia, Consiliul Raional Ștefan Vodă

Durata proiectului: 24 luni

Bugetul proiectului: 21 301, 85 mii lei

Obiectivele proiectului: Consolidarea cooperării regionale între raioanele Căușeni, Cimișlia, Ștefan Vodă, creșterea competitivității în promovarea modului sănătos de viață, pregătirea sportivilor de performanță și prestarea serviciilor în cadrul turismului sportiv prin edificarea Centrului de Tineret și Sport în orașul Căușeni.

Beneficiarii proiectului: Consiliile raionale Căușeni, Cimișlia, Ștefan Vodă și filialele școlilor sportive din satele raioanelor prin posibilitățile de promovare a genurilor de sport în care sunt specializate și a modului sănătos de viață;

- 75 tineri membri a loturilor naționale a Republicii Moldova la 9 probe sportive;
- 21 campioni a Republicii Moldova la 7 probe sportive,
- 100 persoane, care se vor ocupa simultan, în sălile de тренажоре, de aerobică, gimnastică și tenis
- Beneficiarii finali:
  - 50 mii locuitori din orașul Căușeni și localitățile învecinate din raioanele Căușeni, Ștefan Vodă și Cimișlia

Activitățile efectuate în cadrul proiectului:

La data de 24 mai 2011 a avut loc lansarea oficială a proiectului. A fost plasat pe pagina web anunțul privind angajarea managerului de proiect. Au fost organizate 2 ședințe de lucru cu reprezentanții CR Căușeni privind preluarea actelor de recepție a lucrărilor efectuate pînă la moment. Au fost puse în discuție întrebările cu referire la pregătirea documentelor pentru preluarea contractului de antrepriză, asigurarea surselor financiare privind remunerarea responsabilului tehnic în cadrul proiectului “Centru de tineret și sport în or. Căușeni”. A fost elaborat acordul adițional la contractul de antrepriză dintre aplicantul proiectului și ADR Sud. A fost ajustat planul de implementare și au fost elaborați indicii de monitorizare a proiectului.

Rezultatele obținute la momentul raportării:

- Peste 300 de cetățeni informați despre implementarea proiectului.
- 1 acord adițional la contractul de antrepriză elaborat și semnat.
- În cadrul evenimentului de lansare a proiectului au participat peste 300 de cetățeni din localitățile raionului Căușeni, care au fost informați despre obiectivele proiectului, activitățile planificate și rezultatele așteptate.
  - Plan de implementare ajustat.
  - Indici de monitorizare elaborați

6. „Reabilitarea Zonei de Odihnă și Agrement „Lacul Sărat”, or. Cahul.

Aplicant: Primăria orașului Cahul

Partenerii proiectului: Primăria satului Crihana Veche; Primăria or. Cahul

Durata proiectului: 18 luni

Bugetul proiectului: 9 676,45 mii lei

Obiectivele proiectului:

Dezvoltarea infrastructurii de agrement turistic în regiunea de Dezvoltare Sud, în vederea creșterii economice durabile și echilibrate a regiunii.

Beneficiarii proiectului:

Beneficiarii direcți ai proiectului: Primăria or. Cahul, Serviciile Comunale a or. Cahul; populația or. Cahul (50.000), beneficiarii serviciilor balneo-climaterice ale sanatoriului „Nufărul Alb” (550 de persoane/tură (o tură – 18 zile)), beneficiari ai zonei de odihnă și agrement „Lacul Sărat” (500 persoane/zi); locuitorii Euroregiunii”Dunărea de Jos” (2.492.676);

Beneficiarii indirecti: turiștii naționali, regionali și internaționali

Activitățile efectuate în cadrul proiectului: a fost elaborat și expertizat proiectul tehnic, a fost plasat pe pagina web a ADR Sud anunțul privind angajarea managerului de proiect, a fost ajustat planul de implementare a proiectului și au fost elaborați indicii de monitorizare a proiectului.

Rezultatele obținute la momentul raportării:

- Plan de implementare ajustat.
- Indici de monitorizare elaborați.

7 „Reparația capitală a sistemului de canalizare, stațiilor de pompare și a stației de purificare din or. Cimișlia. Construcția sistemelor de canalizare, stațiilor de pompare și reconstrucția sistemelor de aprovizionare cu apă a satului Ecaterinovca.

Aplicant: primăria Cimișlia

Partenerii proiectului: comuna Ecaterinovca

Durata proiectului: 23 luni

Bugetul proiectului: 21 647 690,00 lei

Obiectivele proiectului:

Obiectivul general al proiectului este îmbunătățirea situației privind asigurarea cu servicii de canalizare a 14123 locuitori din or. Cimișlia și aprovizionarea cu apă și servicii de canalizare a 1134 locuitori ai s. Ecaterinovca

Beneficiarii proiectului: locuitorii or. Cimișlia și ai com. Ecaterinovca, instituțiile publice din localități: 3 licee, 2 gimnazii, 6 grădinițe de copii, Spitalul Răional, azilul de bătrâni ș.a, 72 agenții economice din teritoriu și sectorul industrial al or. Cimișlia.

Activitățile efectuate în cadrul proiectului:

- Au fost pregătite documentele și a fost anunțată licitația publică privind achiziționarea lucrărilor de reconstrucție a rețeleor de alimentare cu apă și canalizare în com. Ecaterinovca .
- A fost plasat pe pagina web a ADR Sud, anunțul privind angajarea managerului de proiect și a supraveghetorului tehnic.
- A fost ajustat planul de implementare a proiectului.
- Au fost elaborați indicii de monitorizare a proiectului.

Rezultatele obținute la momentul raportării:

- Plan de implementare ajustat.
- Indici de monitorizare elaborați
- Documentele de licitație publică distribuite operatorilor economici solicitanți.

Proiecte de dezvoltare regională finanțate de GIZ și implementate de ADR Sud în cadrul proiectului "Modernizarea serviciilor comunale în Republica Moldova"

În anul 2011 ADR Sud implementează proiectul „Apă curată pentru locuitorii satului Roșu” finanțat din sursele Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ)

8. Aprovizionarea cu apă potabilă a locuitorilor s. Roșu

Aplicant: primăria s. Roșu, r-nul Cahul

Partenerii proiectului: ADR Sud, primaria Rosu, primaria or. Cahul, Consiliul Raional Cahul, IM „Apa – Canal” Cahul.

Durata proiectului: 24 luni

Bugetul proiectului: 3.138.000 lei

Obiectivele proiectului:

- satisfacerea nevoilor de apă ale populației din satul Rosu, prin extinderea infrastructurii de aprovizionare cu apa potabila existente, în cooperare cu or.Cahul și satele înconjurătoare;
- furnizarea apei potabile la standarte europene conform directivei privind apa potabila;
- minimalizarea riscurilor sanitare în zona, prin conectarea la o sursă de apă certificată;
- consolidarea capacității de management al furnizorului local prestator de servicii de aprovizionare cu apă;
- îmbunătățirea capacității administrațiilor raionale și locale de supraveghere și monitorizare a calității serviciilor publice prestate de operatorii locali specializați.

Beneficiari: locuitorii satului Roșu, 800 gospodării casnice, opt societăți cu răspundere limitată, 35 de întreprinderi, copiii din instituțiile preșcolare, elevii gimnaziului din localitate, CMF.

Proiectul este sustenabil pe termen lung, deoarece va conduce la minimizarea cazurilor de îmbolnăvire de boli cronice care provin de la consumul de apă de calitate proastă, îmbunătățirea nivelului de trai și a calității vieții, dezvoltarea durabilă a comunităților, dezvoltarea socio-economică, îmbunătățirea calității mediului în sat.

Activitățile efectuate în cadrul proiectului:

În perioada raportării au fost efectuate următoarele activități:

- S-a desfășurat ședința de creare a comitetului de monitorizare a proiectului,
- Au fost elaborate rapoartele privind procesul de implementare a proiectului,
- Au fost elaborați indicii de monitorizare a proiectului,
- A fost contractată Compania de consultanță “Pro Era” care a efectuat un studiu diagnostic amănunțit și detaliat a activității ÎM “Apa – Canal, Cahul”,

- A fost selectat ONG –ul „CRAION CONTACT” Cahul pentru elaborarea studiului de referință în localitatea Roșu,
- A fost actualizat planul de activități pentru 2011,
- A fost semnat de către GIZ – MDRC – ADR Sud Acordul de finanțare,
- A fost pregătită procedura de achiziții publice a proiectului de la s. Roșu,
- A fost elaborat Termenii de Referință pentru experții GOPA privind elaborarea unui studiu de fezabilitate privind construcția sistemului de canalizare în s. Roșu.

Rezultatele proiectului obținute la momentul raportării

- S-a creat comitetul de monitorizare a proiectului în componența a 25 de persoane (reprezentantul MDRC, reprezentantul ADR Sud, locuitorii satului Rosu, Centrul de Sanatate publica Cahul, Agentia Ecologica Cahul, “Apa – Canal” Cahul, reprezentantul de la Apele Moldovei);
- S-au creat grupuri de monitorizare pe străzi și s-au ales lideri ai acestor grupuri;
- Indici de monitorizare elaborați.
- Studiu diagnostic elaborat.
- A fost selectat ONG – ul „CRAION CONTACT” Cahul, pentru elaborarea studiului de referință.

Obiectivul 3. Organizarea și administrarea procedurilor de achiziții publice

Conform deciziilor Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR) din 20 septembrie 2010 și din 26 aprilie 2011, în RDS au fost aprobate spre finanțare 7 proiecte.

Pe parcursul perioadei de raportare ADR Sud a inițiat implementarea proiectelor pentru care au fost alocate mijloace financiare. Au fost realizate mai multe achiziții publice pentru proiectele respective. În special achizițiile au vizat proiectul “Eficientizarea managementului Deșeurilor Menajere Solide în RDS”. Au fost realizate 6 licitații în urma cărora au fost semnate contracte în valoare totală de 14151,011 mii lei.

În vederea asigurării bunei desfășurări a procesului de achiziții publice în cadrul ADR au fost elaborate planurile anuale și trimestriale de organizare a achizițiilor publice pentru proiectele în curs de implementare. Acestea au fost plasate pe site-ul ADR. De asemenea au fost planificate cheltuielile operaționale ale ADR.

Au fost elaborate pe parcursul perioadei de raportare documentele de licitație și caietele de sarcini pentru achizițiile planificate în cadrul a 3 proiecte precum și pentru necesitățile operaționale ale ADR.

În scopul asigurării transparenței procedurilor de achiziții publice desfășurate în cadrul ADR au fost publicate în Buletinul achizițiilor publice și alte surse de informare (pagina web ADR, presa regională) anunțurile de intenție, invitațiile pentru participare la licitații și concursurile cererii ofertelor de prețuri, anunțurile de atribuire a contractelor de achiziții publice, precum și informarea operatorilor economici.

Obiectivul 4. Consolidarea capacităților actorilor naționali și regionali în implementarea cu succes a strategiilor regionale de dezvoltare.

Reușita implementării cu succes a principiilor de dezvoltare regională este condiționată în mare măsură de capacitatea actorilor regionali de a se implica în acest proces.

În acest sens, ADR Sud a oferit posibilitate actorilor și partenerilor de dezvoltare din Regiunea de Sud să participe activ în cadrul diferitelor activități, avînd drept scop consolidarea capacităților actorilor regionali în implementarea SDR Sud.

Astfel, în perioada ianuarie – iunie 2011, s-au desfășurat diferite tipuri de evenimente instructive:

I Seminare:

1. Seminar de inițiere a proiectului "Incubatorul de afaceri Regional Cimișlia"

La data de 11 februarie 2011 Agenția de Dezvoltare Regională Sud în cooperare cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Consiliul Raional Cimișlia au organizat un seminar de inițiere a proiectului "Incubatorul de afaceri Regional Cimișlia". Seminarul a avut drept scop promovarea ideii lansării unui proiect de creare a Incubatorului de afaceri regional în or. Cimișlia și identificarea potențialilor idei de afaceri, care vor fi găzduite de incubator. La seminar au participat reprezentanți ai ADR Sud, MDRC, CR Cimișlia, antreprenori și experți în domeniu. În total la eveniment au participat 58 persoane.

2. Seminarul privind „Cadrul strategic regional al gestionării deșeurilor în Regiunea Sud”.

La data de 11 martie 2011, în orașul Cimișlia, cu sprijinul acordat de Agenția de Dezvoltare Regională Sud a fost organizat seminarul privind „Cadrul strategic regional al gestionării deșeurilor în Regiunea Sud". Seminarul reprezintă o continuare a activităților lansate anterior în cadrul proiectului „Guvernarea deșeurilor - IEVP Est" finanțat de UE cu privire la elaborarea Strategiei privind gestionarea deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud a Republicii Moldova.

La seminar s-a menționat:

- necesitatea implementării unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor, eficient din punct de vedere ecologic și economic,
- dezvoltarea unui cadru instituțional inter-raional, care să poată planifica, gestiona și

integra într-un singur sistem problemele deșeurilor concomitent cu dezvoltarea economică și socială a regiunii.

Participanții au confirmat necesitatea regionalizării serviciilor de salubritate în scopul eficientizării acestor servicii, precum și pentru atragerea investițiilor în acest sector.

II Ateliere de lucru:

1. Atelier de lucru cu APL-urile de nivelul I și II cu scopul fortificării cunoștințelor despre Dezvoltarea Regională.

La data de 1 februarie 2011 a avut loc un atelier de lucru cu reprezentanții APL de nivelul I și II din raionul Cimișlia. Prezenți la atelier au fost 30 de participanți. Obiectivele atelierului :

- identificarea problemelor și necesităților în localități,
- prezentarea oportunităților în domeniul dezvoltării regionale,
- elucidarea posibilităților ADR Sud de a acorda consultanță și suport în domeniul vizat,
- pregătirea pentru lansarea noului APP.

2. Atelier de lucru cu tematica " Capacitatea Întreprinderii Municipale Apă – Canal, Cahul pentru a oferi servicii corespunzătoare eficiente și eficace "

Atelierul a avut loc la data de 12 aprilie 2011. Scopul evenimentului a fost prezentarea analizei diagnostice a ÎM „Apă- Canal” Cahul, elaborată de compania de consultanță „ProEra” și discuții asupra recomandărilor accentuate pe evaluarea decalajelor de dezvoltare a capacităților și nevoilor de formare ale furnizorilor de serviciu. Printre invitații care au participat la acest atelier au fost: reprezentantul MDRC, reprezentantul ADR Sud, reprezentantul primăriei or. Cahul, Agenția „Apele Moldovei”, Centru de Sănătate Publică Cahul, reprezentanții primăriilor din raionul Cahul, ONG -uri din raionul Cahul.

3. Atelier de lucru cu autoritățile publice locale privind cadrul instituțional de gestionare a deșeurilor la nivel regional.

La data de 1 aprilie 2011 proiectul UE „Guvernarea deșeurilor - IEVP Est” în cooperare cu ADR Sud a organizat un atelier de formare pentru autoritățile publice locale privind cadrul

instituțional de gestionare a deșeurilor la nivel regional.

În cadrul atelierului de lucru au fost discutate următoarele obiective:

- Prezentarea viziunii în ansamblu a actualului cadru legal și instituțional privind gestionarea deșeurilor în Republica Moldova, punând accentul pe aspectele necesare pentru a fi îmbunătățite;
- Prezentarea aspectelor cheie care trebuie să fie considerate pentru obținerea sistemului regional operațional de gestionare a deșeurilor;

Printre participanții la instruire au fost reprezentanți ai autorităților publice locale și raionale, directorii de servicii de salubritate municipale, reprezentanți ai inspecțiilor ecologice, ONG-urile și mass-media.

Atelierul a fost ghidat de către o echipa de specialiști compusă din reprezentanți ai ministerelor de ramură și experții proiectului.

În urma discuțiilor participanții au decis că pentru Regiunea Sud cea mai preferată opțiune va fi crearea unei "Asociații pentru gestionarea deșeurilor" ghidată de Adunarea Generală, compusă din organe de conducere ce reprezintă interesele tuturor părților implicate (Consiliul administrativ/comitetul executiv).

III Mese rotunde:

1 Masa rotunda cu privire la promovarea turismului în Republica Moldova;

Agencia de Dezvoltare Regională Sud împreună cu reprezentanții Direcției Generale Dezvoltare Regională din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Agențiilor de Dezvoltare Regională Nord, Centru și reprezentanții mai multor agenții turistice din țară s-au reunit în cadrul unei mese rotunde și au discutat despre promovarea turismului în Republica Moldova. În cadrul evenimentului a fost prezentat proiectul "Valul lui Traian - un traseu comun de promovare a locațiilor pentru investiții și turism în Regiunea Sud".

S-a menționat despre potențialul turistic în Regiunea Sud, au fost enumerate principalele obiective turistice, activitățile prioritare efectuate în vederea promovării turismului în localitățile Regiunii Sud, precum și s-a specificat principalele proiecte ce ar contribui la valorificarea potențialului turistic în regiune. La eveniment au participat 30 de persoane.

2. Masa rotunda „Regionalizare serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare din Republica Moldova: condiții, probleme, forme și mecanisme”.

În perioada 12-13 mai 2011, în orașul Cahul, a avut loc *Masa rotunda „Regionalizare serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare din Republica Moldova: condiții, probleme, forme și mecanisme”* în cadrul căruia au participat reprezentanți ai APL, conducători ai serviciilor de apă și canalizare, reprezentanți ai autorităților centrale, comunității experților și societății civile.

Acest eveniment a fost organizat în parteneriat de către CALM, GIZ și ADR Sud. Scopul evenimentului: discutarea diferitor aspecte legate de regionalizare serviciilor publice de alimentare cu apă din R Moldova, inclusiv în Regiunea de Dezvoltare Sud, și identificarea soluțiilor de amplificare a acestui proces prin implicarea plenară a tuturor actorilor sociali.

IV Alte activități

1. Cluster Club în domeniul dezvoltării regionale.

Centrul CONTACT - Cahul în colaborare cu Agenția de Dezvoltare Regională Sud a organizat la 3 februarie 2011 la Cahul clubul de discuții - Cluster Club în domeniul dezvoltării regionale. Evenimentul a avut loc în cadrul proiectului „De la dezvoltarea locală - la dezvoltarea regională a R. Moldova” implementat de CONTACT - Cahul în cadrul programului "Consolidarea Societății Civile în Moldova". Scopul activității: evaluarea mersului implementării politicilor de dezvoltare regională în R. Moldova și

în RDS, cât și identificarea căilor și soluțiilor de amplificare a acestui proces.

La eveniment au participat 49 persoane reprezentanți ai APL nivel I și II, ONG-uri, colaboratori ai Agenției de Dezvoltare Regională Sud, reprezentantul Birolului de Cooperare Internațională al Germaniei, reprezentanți ai mediului academic (Universitatea de Stat "B.P.Hașdeu" Cahul și Colegiul Industrial-Pedagogic Cahul), consultanți naționali și experți în domeniul dezvoltării regionale din cadrul proiectului DFID "Moldova: cooperare pentru dezvoltare regională", mass-media națională și locală, unii reprezentanți ai mediului de afaceri, studenți masteranzi.

Cluster Club-ul în domeniul dezvoltării regionale este una din primele activități de acest gen organizate în regiune, care a inițiat procesul de școlarizare a principalilor actori în domeniul dezvoltării regionale

Obiectivul 5. Promovarea imaginii și realizarea principiilor de asigurare a transparenței în activitățile ADR Sud

5.1 Asigurarea transparenței activităților ADR Sud

În planul de activități al Agenției de Dezvoltare Regională Sud pentru perioada primului semestru al anului 2011 au fost prevăzute un șir de acțiuni destinate informării publicului larg și anumitor grupuri țintă despre impactul pe care îl pot avea măsurile întreprinse de Agenție asupra cursului normal al lucrurilor în Regiunea de Sud. Asigurarea transparenței printr-o comunicare clară, deschisă și profesională s-a numărat, la fel, printre prioritățile de bază incluse în planul de informare și comunicare.

Printre instrumentele de comunicare și informare, site-ul Agenției a constituit canalul cel mai complex și mai intens actualizat oferind vizitatorilor informație veridică și calitativă despre acțiunile întreprinse de ADR Sud. Pe lângă actualizările permanente s-au mai făcut pași spre modernizarea și structurarea site-ului pentru a asigura transferul cât mai concis al datelor de la emițător la receptor. S-a creat o nouă rubrică „Galerie multimedia” care comasează Galeria Foto și Galeria Video. Aceasta cuprinde două secțiuni: Foto și Video. Secțiunea Foto se constituie din mape destinate diferitor evenimente iar pozele creionează acțiuni și realizări. De asemenea s-a creat o alta rubrică Evenimente Culturale, care vine să adune toate Festivalurile și Concursurile locale, naționale și internaționale din Regiunea Sud. Intenționând în felul acesta să dezvoltăm o rețea bine încheată care va ajuta la dezvoltarea turismului cultural în zonă. S-au efectuat și schimbări pentru simplificarea site-ului, astfel s-a grupat rubrica „Întrebări și Răspunsuri” cu rubrica „Întrebări frecvente”. S-a creat un cont al ADR Sud pe icomunicate.md, pe rețeaua de socializare [Facebook](https://www.facebook.com/ADR.Sud), fapt ce nu a fost prevăzut în Planul de Informare și Comunicare al ADR, facilitând accesul la informație a diferitelor grupuri de interese.

Astfel s-au bifat în Planul de Comunicare și Informare al Agenției de Dezvoltare Regională Sud următoarele acțiuni: Actualizarea și îmbunătățirea Planului de Informare și Comunicare al ADR Sud; Întreținerea și structurarea periodică a paginii web a Agenției; Plasarea pe site a comunicatelor de presă, știrilor ce reflectă activitatea agenției; Mediatizarea pe parcurs a rezultatelor proiectelor de dezvoltare regională.

Cele șase Buletine Informative „Dezvoltare Regională” elaborate de Agenția de Dezvoltare Regională Sud au fost expediate atât membrilor CRD cât și altor aproximativ 300 de receptori, secționati pe grupuri țintă, asigurând o comunicare permanentă cu grupurile de interese. Buletinele pot fi găsite și pe pagina web a Agenției: www.adrsud.md

5.2 Promovarea activităților Agenției

Cu sprijinul Proiectului „Moldova: Cooperare în Dezvoltarea Regională” s-au editat broșurile: „Agenția de Dezvoltare Regională Sud”, „Regiunea de dezvoltare SUD. Strategia de Dezvoltare Regională”, în limba de stat, l. rusă și l. Engleză.

Cele mai importante evenimente s-au regăsit și în paginile comunicatelor de presă. Cele 20 de comunicate de presă au fost distribuite unui nr. de aproximativ 300 de beneficiari printre care membrii CRD Sud și mass media locală și națională promovând și asigurând fluxul informației prin cele mai sigure canale de informare în masă.

Evenimentul „Ziua Ușilor Deschise” a fost organizat în cadrul Agenției de Dezvoltare Regională Sud având drept scop principal informarea, prezentarea și mediatizarea activităților desfășurate în cadrul ADR Sud. Au fost prezenți invitați din mai multe localități ale Regiunii Sud și un grup de tineri parlamentari din cadrul Parlamentului Tinerilor.

Emisiunea TV despre ADR Sud, care a fost preconizată pentru perioada semestrului I, a fost transferată la sfârșitul semestrului II ținând să acopere câteva realizări concrete ale ADR Sud. Vor fi făcute totalurile unui an productiv și un îndemn spre populație cu privire la capacitatea proiectelor implementate și aportul lor la îmbunătățirea calității vieții în Regiunea de Sud.

Istoriile de succes din regiune au fost identificate parțial și sunt publicate în Buletinul Informativ, urmează ca plasarea lor pe site-ul Agenției să se efectueze în momentul în care vor fi identificate toate istoriile de succes din regiune.

5.3 Asigurarea vizibilității proiectelor

„Asigurarea vizibilității proiectelor” se devizează în trei acțiuni majore și are scopul de a contribui la facilitarea vizibilității activităților ADR Sud în procesul de implementare a proiectelor aprobate spre finanțare în anul 2010 și 2011. Aceste acțiuni sunt:

- a. Lansarea oficială a proiectelor din Regiunea de Dezvoltare Sud;
- b. Mediatizarea periodică a rezultatelor proiectelor de dezvoltare regională;
- c. Evenimente de dare în exploatare a obiectelor construite/reabilitate în cadrul proiectelor de dezvoltare regională cu finanțare din FNDR.

Pe perioada primului semestru Agenția de Dezvoltare Regională Sud împreună cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și în parteneriat cu Autoritățile Publice Locale a lansat următoarele proiecte:

1. „Apă curată pentru comunitățile bazinului râului Prut”, com. Manta, r-ul Cahul;
2. „Consolidarea cooperării regionale între raioanele Căușeni, Cimișlia, Ștefan Vodă, creșterea competitivității în promovarea modului sănătos de viață,

pregătirea sportivilor de performanță și prestarea serviciilor în cadrul turismului sportiv prin edificarea Centrului de Tineret și sport în orașul Căușeni“. În cadrul acestor evenimente au fost expediate comunicate de presă iar mass media locală s-a arătat receptivă fiind prezentă la lansări, reflectând în presă acțiunile.

Celelalte proiecte care nu au fost lansate în perioada primului semestru urmează a fi lansate în semestrul al II-lea al anului 2011.

Monitorizarea și evaluarea procesului de implementare, a proiectelor, prin vizite în teritoriu, seminare, ședințe de lucru au devenit o platformă prin care s-a făcut posibilă promovarea și mediatizarea activităților ADR Sud și la nivel național. Acțiuni concrete din cadrul proiectelor au fost mediatizate la nivel local, regional și național. Astfel, posturi naționale ca Publika.md, timpul.md, unimedia.md, Moldova 1, canalregional.md au preluat comunicatele expediate de ADR Sud cu privire la etapele de implementare a proiectului „Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în Regiunea de Dezvoltare Sud“. În direcția informării și școlarizării au fost elaborate 8 comunicate de presă. Presa regională a reflectat evenimentele legate de proiect în măsura în care acestea au vizat mai mult sau mai puțin localitatea de care aparțin.

În procesul de informare și conștientizare au fost implicați următorii factori mediatici: Gazeta de Sud – 4 articole publicate; Trustul „ProMedia“ din Cimișlia, au prezentat 8 reportaje TV și 5 radio; Studio – L, Căușeni – 3 reportaje TV; Curierul de Cantemir – 3 articole; Cuvântul liber, Leova – 2 articole; Bas-TV, Basarabeasca – 4 reportaje; Bas-FM – 3 reportaje radio; Cahul Express – 1 articol; NTS TV, Taraclia – 1 reportaj; 8 comunicate de presă plasate pe icomunicat.md. Ținând cont de faptul că proiectele se desfășoară pe o durată de timp mai mare, în acest semestru nu au avut loc evenimente de dare în exploatare a obiectelor construite/reabilitate în cadrul proiectelor de dezvoltare regională cu finanțare din FNDR.

5.4 Facilitarea semnării Acordurilor de colaborare cu sursele de informare în masă, regionale.

În scopul stimulării unei contribuții conștiente la dezvoltarea Regiunii Sud, facilitarea semnării acordurilor de parteneriat cu mass-media contribuie la diseminarea informației într-un mod eficient și corect către diferite grupuri țintă din Regiune. În această ordine de idei menționăm că în perioada ianuarie – iunie 2011, ADR Sud a semnat 2 Acorduri de parteneriat cu:

- Publicația periodică „Curierul de Cantemir“
- Postul regional de televiziune „PRO Media“.

Tratative în acest sens se poartă cu postul de televiziune StudioL Căușeni.

Obiectivul 6. Asigurarea managementului financiar eficient în activitatea ADR Sud și implementarea mecanismelor de finanțare a programelor și proiectelor de dezvoltare regională

Unul din principalele obiective stabilite pentru realizare în anul 2011 este asigurarea managementului financiar eficient în activitatea ADR Sud și implementarea mecanismelor de finanțare a programelor și proiectelor de dezvoltare regională.

Realizarea acestui obiectiv prevede un șir de activități.

Planificarea financiară a fost realizată prin analiza activităților incluse în Planul Operațional pentru anul 2011 și identificarea cheltuielilor necesare pentru finanțare. Au fost structurate necesitățile de finanțare pe articole de cheltuieli și pe surse de finanțare.

În baza graficului de îndeplinire a volumului de lucrări și servicii și procurări de bunuri, pe proiectele aprobate spre finanțare a fost elaborat planul de finanțare pe proiecte.

În luna ianuarie a fost elaborat planul consolidat de finanțare pe ADR Sud, nota explicativă la planul de finanțare și înaintat spre aprobare CRD Sud.

În prima sesiune a CRD din 21 ianuarie a fost aprobat Bugetul pentru anul 2011 și prezentat MDRC.

Recepționarea, verificarea și prelucrarea documentelor primare de evidență contabilă se efectuează sistematic. În cadrul finanțării proiectelor în derulare pentru fiecare tranzacție în parte la prezentarea facturilor fiscale și actelor de recepționare a bunurilor și serviciilor (cu procesarea și verificarea documentelor primare) au fost întocmite avize interne de disbursare a mijloacelor bănești și înaintate pentru finanțare la MRDC. În perioada de raportare au fost înaintate pentru finanțarea proiectelor 12 demersuri la suma totală de 11857,8 mii lei. La compartimentul cheltuieli operaționale - recepționarea, verificarea și prelucrarea documentelor primare este efectuată conform regulamentelor stabilite.

Evidența contabilă și valorificarea mijloacelor financiare prevede inițierea transferurilor planificate în baza documentelor recepționate.

La compartimentul cheltuieli operaționale și buna funcționare a Agenției în semestrul I, 2011 au fost valorificate 523224,38 ceea ce constituie 58,7% din cheltuielile planificate pentru această perioadă.

La compartimentul proiecte în derulare a fost valorificată suma de 11857,8 mii lei ceea ce constituie 62,5 % din cheltuielile planificate pentru această perioadă.

Monitorizarea ulterioară a mijloacelor financiare în ADR Sud este efectuată cu regularitate prin rapoarte financiare prezentate organelor de resort în termenii stabiliți.

Obiectivul 7. Cooperare cu partenerii de dezvoltare

În contextul implementării cu succes a politicii de dezvoltare regională, pe parcursul semestrului I 2011, ADR Sud a beneficiat de suportul partenerilor de dezvoltare: Departamentul pentru Dezvoltare Internațională a Guvernului Regatului Unit a Marii Britanii și Irlandei de Nord (DFID/SIDA), Agenția de Cooperare Internațională din Germania(GIZ) și EPTISA (Companie Spaniolă Internațională de Consultanță).

În cooperare cu partenerii de dezvoltare au fost consolidate capacitățile instituționale ale Agenției, organizate un șir de instruirii pentru partenerii locali de dezvoltare. ADR Sud și actorii de dezvoltare regională au primit prin intermediul partenerilor de dezvoltare suport semnificativ financiar, logistic și consultativ.

7.1. Cooperarea cu DFID/SIDA

La începutul perioadei de raportare a fost finalizată colaborarea ADR Sud cu DFID. Colaborarea cu DFID a fost realizată prin intermediul proiectului „Moldova: Cooperare pentru Dezvoltarea Regională”. Scopul general al proiectului, a fost de a contribui la o creștere economică inclusivă și la reducerea sărăciei în Moldova prin elaborarea, promovarea și implementarea politicilor de dezvoltare regională, care constituie o prioritate strategică a Guvernului Republicii Moldova, descrisă în Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională. Proiectul a fost axat pe următoarele direcții de activitate:

- 1. Consolidarea capacităților instituțiilor de dezvoltare regională la nivel național și regional.*
- 2. Operaționalizarea unui sistem de monitorizare și evaluare transparent și responsabil.*
- 3. Susținerea creării parteneriatelor locale și regionale puternice pentru gestionarea și generarea proiectelor de dezvoltare regională.*

În legătură cu finalizarea proiectului „Moldova: Cooperare pentru Dezvoltarea Regională” în lunile ianuarie-februarie 2011 DFID a predat către ADR Sud bunurile achiziționate în cadrul proiectului: automobil, tehnică de calcul, mobilier ș.a

La finele proiectului un accent deosebit a fost pus pe facilitarea procesului "Parteneriat pentru proiecte" pentru a elabora proiecte de la faza de concept, în special în cazul acelor priorități, în care prin primul apel de propuneri de proiect nu s-au acumulat destule proiecte viabile.

Un suport semnificativ din partea DFID a fost acordat pentru impulsivarea stabilirii parteneriatelor regionale și implementarea Planului de Acțiuni de dezvoltare a Parteneriatelor

elaborat de experții DFID. Proiectul a angajat consultanții internaționali în dezvoltarea parteneriatelor publice Dl. Colm McClements (Marea Britanie) și Dna Liliana Lucaciu (România), care sprijină ADR în procesul de creare a parteneriatelor transfrontaliere și pregătire a propunerilor de finanțare pentru programele de cooperare transfrontalieră.

La data de 28 ianuarie 2011 la Chișinău a avut loc conferința cu genericul "Realizări și provocări în dezvoltarea regională în contextul cooperării internaționale". Evenimentul a marcat încheierea Proiectului "Moldova: Cooperare în Dezvoltarea Regională" (MDRD), care a asistat Guvernul pe parcursul anilor 2008-2010 în lansarea politicii de dezvoltare regională și dezvoltarea capacităților instituționale pentru implementarea acestei politici în Regiunile de Dezvoltare Sud, Centru și Nord.

7.2. Cooperarea cu GIZ

Agenția de cooperare internațională a Germaniei (GIZ) a devenit un partener de dezvoltare a ADR Sud din momentul înființării Agenției ca instituție. Proiectul "Modernizarea serviciilor publice locale" are ca scop îmbunătățirea serviciilor publice locale în Republica Moldova. În susținerea ADR Sud, GIZ acordă asistență tehnică în 2 direcții majore de activitate :

1. *Implementarea proiectului "Aprovizionarea cu apă potabilă a locuitorilor satului Roșu, Cahul"*
2. *Dezvoltarea capacităților actorilor regionali (Regiunea Sud) pe domeniul apă și canalizare.*

Activități realizate în semestrul I 2011 în cooperare cu GIZ:

1. *Activități realizate în cadrul proiectului "Aprovizionarea cu apă potabilă a locuitorilor satului Roșu, Cahul"*
  - A fost desfășurată ședința de creare a comitetului de monitorizare a proiectului
  - Au fost elaborați indicii de monitorizare a proiectului
  - A fost selectat ONG –ul „CRAION CONTACT” Cahul pentru elaborarea studiului de referință în localitatea Roșu
  - S-a actualizat planul de activități pentru 2011
  - S-a constituit grupul de lucru privind achizițiile publice, s-a elaborat documentația pentru licitație privind achizițiile publice, s-a publicat anunțul privind procedura de achiziții publice.
  - S-a efectuat analiza diagnostică a întreprinderii municipale "Apă Canal Cahul"

- S-au elaborat termenii de referință pentru experții GOPA privind elaborarea unui studiu de fezabilitate privind construcția sistemului de canalizare în s. Rosu.
- Acordul de finanțare a fost semnat de către GIZ – MDRC – ADR Sud.

2. Activități realizate în domeniul consolidării a capacităților actorilor regionali.

- În perioada februarie – mai 2011, compania — “ProEra” a efectuat analiza diagnostică a întreprinderii ”Apă Canal Cahul”. În data de 12 aprilie, s-a organizat atelierul de lucru “Măsurile de dezvoltare a capacităților întreprinderii municipale “Apă Canal Cahul” cu scopul de a identifica și discuta posibilele opțiuni de oferire a serviciilor corespunzătoare într-un mod eficient și efectiv. Obiectivul primar al evenimentului a fost de a oferi o platformă de evaluare a diferitor aspecte pentru o potențială regionalizare a aprovizionării cu apă potabilă în regiunea de Sud a Republicii Moldova, și de a identifica opțiuni de amplificare a acestui proces prin implicarea activă a tuturor actorilor cheie. Toți participanții au primit materiale despre analiza diagnostică a prestatorului de serviciu, cadrul legal și exemple de contracte în format electronic. În urma acestei activități, va fi dezvoltat un plan de restructurare a întreprinderii municipale “Apă Canal” Cahul.
- În data de 12-13 mai, 2011, la Cahul s-a organizat o masă rotundă cu genericul “Regionalizarea Serviciilor Publice de Apă și Canalizare în Republica Moldova: Condiții, Probleme, Forme și Mecanisme”, la care au participat reprezentanți ai autorităților publice locale și centrale, conducători ai serviciilor AC, precum și experți independenți și reprezentanți ai societății civile.

Evenimentul a fost organizat de ADR Sud în parteneriat cu CALM și GIZ. Scopul acestei mese rotunde a fost de a discuta diferite aspecte ale regionalizării serviciilor publice de AC în Republica Moldova, în special în regiunea de Sud, și de a identifica soluții posibile pentru diferite provocări în acest proces.

Cele mai importante teme abordate:

1. Drepturile de proprietate asupra entităților de AC de importanță locală și regională, construite în cadrul proiectului;
2. Formele de funcționare, organizare și administrare a serviciilor publice de AC;
3. Aspectele privind tarifele la serviciile de AC.

3. Activități planificate pentru următoarele 3 luni:

Pentru a contribui la dezvoltarea conceptelor practice de identificare a priorităților investiționale în domeniul AC și pentru a propune modalități de conexiune a acestor investiții cu furnizorii de apă existenți (mișcarea spre regionalizare), GIZ a abordat SLE pentru a stabili cu acest scop o sarcină de teren în a doua jumătate a 2011. Echipa SLE și experții GOPA vor avea obligația să susțină administrația raionului Cahul și pentru a îmbunătăți Strategia de Dezvoltare Socio-Economică curentă (SDSE) și să aplice metodologia proiectului în identificarea priorităților de investiții în sectorul AC.

Întrucât metodologia este la etapa incipientă și nu a fost aprobată deocamdată, este crucial să se documenteze experiențele din timpul procesului de aplicare a proiectului pilot astfel, încât să faciliteze o discuție comprehensivă pe lecțiile învățate și să se ofere recomandări cu privire la potențialele schimbări și amendamente.

Mai mult ca atât, la moment, se pregătește un studiu de bază ce va oferi informație concretă cu privire la situația curentă, va ajuta să se identifice pașii inițiali în activitățile proiectului, ce va servi ca bază de evaluare proiectului de investiții implementat.

Scopul primar al studiului este de a stabili o bază de date sigură despre situația sectorului de AC în satul Roșu. Studiul va include următorii beneficiari: APL de nivelul I și II, întreprinderea municipală, consumatorii serviciilor publice în comunitățile specificate și alte structuri relevante la nivel național. Obiectivele studiului vor fi: satisfacerea consumatorului, nivelul de participare a actorilor locali, colaborarea inter-comunală și inter-sectorială, precum și capacitatea APL de a furniza și monitoriza serviciile de AC.

Până acum, s-au pregătit instrumentele de cercetare, precum chestionare pentru consumatori și alte grupuri țintă. Acest studiu de bază va fi efectuat de asociația obștească „Craion Contact Cahul”, care a fost selectată de ADR Sud și contractată de GIZ.

7.3 Cooperarea cu EPTISA

ADR Sud a participat la concursul pentru selectarea regiunii pilot pentru implementarea proiectului ”Gestionarea Deșeurilor – I EVP Est”. Ca urmare, Regiunea Sud a fost acceptată în calitate de regiune pilot.

Proiectul este implementat de consorțiu condus de EPTISA. Alți membri ai consorțiului sunt Project Management Group (Irlanda), Fichtner (Germania), PlanMiljo (Danemarca), Centrul Regional de Mediu pentru Caucaz (Georgia), și Wasteaware (Marea Britanie).

Principalul partener de proiect la nivel național este Ministerul Mediului și nivel regional - Agenția de Dezvoltare Regională Sud. Bugetul total al proiectului regional este de 5.9 mil EURO (94.4 mln. lei)

Acest proiect are drept scop reducerea riscurilor asociate de managementul neadecvat al deșeurilor, prin promovarea consumului durabil și practicilor avansate de producere pentru sporirea beneficiilor sociale prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și promovarea unor standarde avansate față de capacitățile de tratare a deșeurilor, dezvoltarea sistemelor de colectare și sortare, precum și sporirea reutilizării, reciclării și eliminării sigure a deșeurilor.

În acest context, în perioada ianuarie – iunie 2011, proiectul UE “Guvernarea Deșeurilor - IEVP Est” în parteneriat cu ADR-Sud a organizat următoarele activități:

- *11 martie 2011 proiectul a organizat un atelier de lucru cu privire la conceptul Proiectul de Strategie privind gestionarea deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud a Republicii Moldova*

Obiectivul atelierului de lucru a fost: (i) să prezinte cadru strategic cu privire la gestionarea deșeurilor în Regiunea de Dezvoltare Sud a Republicii Moldova ii) să discute opțiuni strategice pe termen scurt, mediu și pe termen lung privind îmbunătățirea managementului deșeurilor în Regiunea de Sud a Republicii Moldova; iii) să inițieze discuții pentru dezvoltarea diferitor opțiuni pentru aranjamente instituționale de funcționare a sistemului, precum și scenarii pentru regionalizarea sistemului de gestionare a deșeurilor în cadrul regiunii țintă. În plus, în cadrul atelierului a fost oferită informație privind progresul realizării proiectului în alte țări din regiune. Buletine de știri regionale și naționale au fost de asemenea, diseminate în timpul evenimentului.

- *1 aprilie 2011 proiectul „Guvernarea deșeurilor - IEVP Est” finanțat de UE organizează un atelier de formare pentru autoritățile publice locale privind cadrul instituțional de gestionare a deșeurilor la nivel regional.*

Obiectivele atelierului de lucru au fost: 1) să prezinte o vedere în ansamblu a actualului cadru legal și instituțional privind gestionarea deșeurilor în Republica Moldova, punând accentul pe aspectele necesare pentru a fi îmbunătățite; 2) să prezinte aspecte cheie care trebuie să fie considerate pentru obținerea re sistemului regional operațional de gestionare a deșeurilor; 3) pentru a oferi o imagine amplă și să inițieze discuții deschise cu privire la eventualul cadru instituțional: opțiuni și soluții pentru sistemul regional de gestionare a deșeurilor. Printre participanții la instruire au fost reprezentanți ai autorităților publice locale și raionale, directorii de servicii de salubritate municipale, reprezentanți ai inspecțiilor ecologice, ONG-urile și mass-media.

- *22 iunie 2011 proiectul „Guvernarea deșeurilor - IEVP Est” finanțat de UE a derulat un atelier de formare de formatori (ToT) pentru reprezentanții ONG-urilor selectate și a*

grupurilor de inițiativă din Regiunea de Dezvoltare Sud. Atelierul care a avut loc în Cimișlia a fost axat pe dezvoltarea de campanii de comunicare în domeniul deșeurilor la nivel local și regional.

Recrutarea participanților pentru atelierul Formare de Formatori (ToT) a fost lansată la începutul lunii iunie, anunțul cu formularul de participare fiind plasat pe pagina ADR Sud și informații diseminate de către echipa ADR Sud.

Scopul atelierului a fost familiarizarea participanților cu principiile de comunicare și mecanisme de lucru cu populația privind informarea și conștientizarea în domeniul gestionării integrate a deșeurilor menajere.

Structura atelierului cuprinde următoarele module: Introducere în principiile comunicării în domeniul gestionării deșeurilor; Marketing și Comunicare de Marketing; Evoluția schimbărilor de comportament în domeniul gestionării deșeurilor prin comunicare; Planificare și organizare unei campanii de sensibilizare opiniei publice privind managementul adecvat al deșeurilor, etc. În plus, reprezentanți ai instituțiilor de învățământ din Regiunea de Dezvoltare Sud, sunt invitați să participe la această formare, în scopul de a împărtăși cu ei metode de outreach la școli și tehnici de implicare directă a publicului cointerestat.

Obiectivul 8. Schimb de experiență internațională

Întru fortificarea capacității instituționale, atingerea unui nivel înalt de profesionalism al actorilor locali în implementarea cu succes a Strategiei regionale de dezvoltare, în perioada de referință au fost efectuate 3 vizite peste hotarele țării.

Scimb de experiență în Turcia

În perioada 04 - 06 mai 2011, directorul ADR Sud a participat la *Forumul de Parteneriat în cadrul Programului Operațional Comun "Bazinul Mării Negre 2007-2013"*, organizat de către Autoritatea Comună de Management a Programului Operațional Comun pentru Bazinul Mării Negre 2007-2013, în parteneriat cu Ministerul Economiei al Armeniei, Secretariatul General pentru Afaceri Europene al Turciei și Inițiativă pentru Consolidarea Capacităților Regionale (RCBI).

Evenimentul s-a desfășurat în orașul Istanbul, Turcia și a avut drept scop facilitarea creării parteneriatelor durabile și dezvoltarea ideilor de proiecte în contextul celui de al doilea apel pentru propuneri de proiecte în cadrul Programului Operațional Comun pentru Bazinul Mării Negre 2007-2013.

În cadrul vizitei s-a reușit identificarea partenerilor eligibili în implementarea proiectelor din Turcia, România și Bulgaria. Specialiștii internaționali au oferit consultanță referitor la corectitudinea elaborării și aplicării proiectelor la programele europene.

Schimb de experiență în Federația Rusă

În perioada 31 mai - 02 iunie, directorul Agenției a participat la Conferința Internațională Tratarea și Eliminarea Deșeurilor Solide, organizată de către Asociația Internațională Deșeuri Solide în or. Moscova, Federația Rusă.

În cadrul Conferinței au fost prezentate cele mai performante tehnologii în domeniul eliminării deșeurilor solide, experiențele țărilor avansate la acest compartiment cu referire la activități de conștientizare a populației în domeniul colectării selective a deșeurilor solide, construcția platformelor și gunoiștelor de proporții mari, funcționarea eficientă a fabricilor de reciclare a deșeurilor solide, etc.

S-a vizitat expoziția organizată de țara gazdă, unde au fost expuse modelele cele mai noi de containere, autospeciale, tehnologii de tratare și purificare a apelor reziduale, modele de gunoiști și tehnologii de construcție a acestora, etc.

Au fost întreprinși pași concreți în stabilirea relațiilor de colaborare cu diferite companii, potențiali parteneri pentru beneficiarii FNDR, care efectuează lucrări de elaborare a proiectelor tehnice, implementarea lucrărilor propriu-zise în toate domeniile ce țin de protecția mediului.

În rezultatul vizitei au fost obținute cunoștințe noi în domeniul gestionării corecte a deșeurilor menajere solide, materiale informative utile pentru specialiștii Agenției și beneficiarii de proiect.

Schimb de experienta in România

În perioada 27 iunie - 1 iulie 2011, specialistul în elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor din cadrul ADR Sud a participat la cursul de instruire Train of Trainers în

cadru proiectului “Dezvoltarea administrației publice locale spre standardele EU și bune practice”, care s-a desfășurat în Iași, România.

Scopul instruirii a fost pregătirea beneficiarilor actuali și potențiali ai Programului Operațional comun România-Ukraina-Moldova cu privire la cerințele și procedurile de elaborare și implementare de proiecte.

În rezultatul instruirii participanții din țările partenere la proiect, România, Ucraina, Republica Moldova și-au format o înțelegere comună asupra procesului de pregătire și implementare cu succes a proiectelor transfrontaliere, au făcut cunoștință cu aspecte practice și exemple de proiecte cu finanțare externă.

Concluzii

Spre deosebire de anul 2010, cînd principalele activități au fost axate pe dezvoltarea și consolidarea instituțională a Agenției, elaborarea și aprobarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud, asistarea și organizarea primului Apel de Propuneri de Proiecte, Aprobarea Planului Operațional Regional Sud de către CRD Sud, în anul 2011 a început implementarea proiectelor incluse în DUP și valorificarea surselor Fondului National de Dezvoltare Regională.

În semestrul de raportare, Agenția a întreprins eforturi mari întru realizarea sută la sută a activităților propuse în plan. Însă, au existat dificultăți care au tergiversat realizarea anumitor acțiuni:

- aprobarea tardivă a bugetului pentru anul 2011 a cauzat devierea de la graficul de implementare a proiectelor aprobate spre finanțare în anul 2010 și 2011, incluse în planul de finanțare pentru 2011.
- corespunzător, a apărut problema nevalorificării surselor financiare prevăzute pentru implementarea proiectelor în lunile februarie-aprilie (circa 4mln.350 mii lei).
- nerespectarea de către antreprenori a graficelor de executare a lucrărilor în cadrul proiectelor.
- angajarea specialiștilor ADR conform statelor de personal nou aprobate în anul 2011 a avut loc la finele lunii mai – începutul lunii iunie, lucru ce a influențat realizarea activităților propuse.
- procesul de consolidare a capacităților autorităților publice locale de nivelul I și II, inițiat în anul 2010 a fost temporar stopat în legătură cu alegerile locale. Acesta va fi reluat odată cu instituirea în primării localităților și președinții de raioane.

Ca urmare a eforturilor depuse, întru realizarea obiectivelor stabilite, în perioada de referință pot fi trasate următoarele concluzii:

- reușita implementării cu succes a principiilor de dezvoltare regională este condiționată în mare măsură de capacitatea Agenției de consolidare a actorilor de dezvoltare regională.
- importanța unității CRD și mobilizării acestuia în vederea atingerii unui scop comun.
- pentru a propulsa dezvoltarea regională este necesar de a învăța factorii de decizie din localități să gândească în termeni regionali.
- autoritățile publice necesită instruire în vederea elaborării proiectelor cu impact regional
- necesitatea creării și dezvoltării de parteneriate la nivel de regiune, pe priorități strategice, pentru a asigura o planificare strategică adecvată.
- activitatea de actualizare a Strategiei de Dezvoltare Regională necesită elaborarea unei metodologii-tip la nivel național.
- ridicarea nivelului de profesionalism a angajaților Agenției prin instruirii în diverse domenii, condiție a reușitei în procesul de dezvoltare regională.

- experiența partenerilor de dezvoltare este un factor foarte important în dezvoltarea capacităților instituționale a ADR Sud și trebuie valorificată la nivelul regiunii.
- primii pași în implementarea proiectelor, sunt o lecție de pe urma căreia se poate de învățat.

Reeșind din activitățile realizate, dificultățile apărute în procesul de realizare a obiectivelor stabilite și concluziile făcute, până la finele anului ADR Sud si-a propus:

- Organizarea ședinței de instituire a noilor membri CRD.
- Instruirea membrilor CRD în domeniul de dezvoltare regională, informarea despre activitatea ADR Sud și stabilirea priorităților în conlucrare.
- Continuarea procesului de implementare a proiectelor în derulare.
- Asistarea noului apel de propuneri de proiecte.
- Înaintarea proiectelor regionale la programele de cooperare transfrontalieră.
- Continuarea procesului de actualizare a SDR Sud.
- Continuarea procesului de identificare a partenerilor de dezvoltare și a potențialilor finanțatori pentru proiectele incluse în POR.